

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง คำสรรพนาม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คุณค่าวรรณกรรมคำสอน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คำสรรพนาม
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำสรรพนาม

คำสรรพนาม หมายถึง คำที่ใช้แทนคำนามที่กล่าวถึงมาแล้ว เพื่อจะได้ไม่ต้องกล่าวคำนามนั้นซ้ำอีก เช่นคำว่า ฉัน เรา ดิฉัน กระผม คุณ ท่าน ไต่เท้า เขา มัน สิ่งใด ผู้ใด นี่ นั่น ใคร เป็นต้น

ตัวอย่าง

- คุณยายชอบแจกขนมให้เด็ก ๆ คุณยายจึงเป็นที่รักของทุกคน
- คุณยายชอบแจกขนมให้เด็ก ๆ ท่านจึงเป็นที่รักของทุกคน

จากตัวอย่างใช้สรรพนาม “ท่าน” แทน “คุณยาย” เพื่อไม่ต้องกล่าวคำว่า “คุณยาย” ซ้ำ

บุรุษสรรพนาม คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่กล่าวถึง (บุคคลที่ ๓) แบ่งเป็นชนิดย่อยได้ ๓ ชนิด คือ

สรรพนามบุรุษที่ ๑	สรรพนามบุรุษที่ ๒	สรรพนามบุรุษที่ ๓
ใช้แทนตัวผู้พูด เช่นผม ฉัน ดิฉัน กระผม ข้าพเจ้า เรา ข้าพระพุทธเจ้า อาตมา หม่อมฉันเกล้า กระหม่อม	ใช้แทนผู้ฟัง หรือผู้ที่เราพูดด้วย เช่น คุณ เธอ ไต่เท้า ท่าน ไต่ฝ่าละอองธุลี พระบาท ฝ่าพระบาท พระคุณเจ้า	ใช้แทนผู้ที่กล่าวถึง เช่น เขา มัน ท่าน พระองค์

นักเรียนอ่านและสังเกตประโยคต่อไปนี้

ฉันชอบอ่านหนังสือในห้องสมุด	(ฉัน คือ สรรพนามบุรุษที่ ๑)
วันนี้ <u>เธอ</u> จะไปขายของไหม	(เธอ คือ สรรพนามบุรุษที่ ๒)
พอใจไม่สบาย <u>เขา</u> จึงไม่ได้มาโรงเรียน	(เขา คือ สรรพนามบุรุษที่ ๓)

หน้าที่ของคำสรรพนาม

๑) เป็นประธานของประโยค เช่น

- เขาไปโรงเรียน
- เธอทำดินสอตกอยู่บนพื้น

๒) ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค (ผู้ถูกกระทำ) เช่น

- ครูจะตีเธอถ้าเธอไม่ทำการบ้าน
- คุณแม่ตีมันทำไม

๓) ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มหรือส่วนสมบูรณ์ เช่น

- กำนันคนใหม่ของตำบลนี้คือเขานั่นเอง

๔) ใช้เชื่อมประโยคในประโยคความซ้อน เช่น

- ครูชมเชยนักเรียนที่ขยัน

๕) ทำหน้าที่ขยายนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรมของประโยค เพื่อเน้น

การแสดงความรู้สึกของผู้พูด จะวางหลังคำนาม เช่น

- คุณครูท่านไม่พอใจที่เราไม่ตั้งใจเรียน
- ฉันแหวะไปเยี่ยมคุณปู่ท่านมา